

La frase del dia

“Soria va demanar anar al Banc Mundial i seria il·legal haver-li-ho negat, perquè no està imputat ni inhabilitat”

Luis de Guindos, MINISTRE D'ECONOMIA EN FUNCIONS

Tribuna

M. Àngels Viladot. Dra. en psicologia social i escriptora

Tot (no) s'hi val

Durant tot aquest període d'interinitat, entre el pas d'un executiu a l'altre, l'activitat parlamentària de les Corts espanyoles s'ha paralytitzat. Però els polítics no han perdut el temps i el seu paper com a tals en l'hemicicle l'han desplegat fora de l'escena institucional, amb l'ús i abús dels mitjans de comunicació. Hem presenciat, llegit i escoltat tota mena d'imprecacions amb la finalitat de destronar els contrincants.

ELS POLÍTIQS PARTICIPEN DEL RITUAL de ser descortesos i són molt conscients que intervien en un joc histriònic destinat a aniquilar l'adversari, a destruir-ne la imatge; un joc que s'adreça a incrementar la pròpia quota i disminuir-la de l'altre. Ara bé, la característica d'aquest joc brut entre oponents polítics és que, en ser una situació previsible, els insults i atacs a la imatge pròpia no els afecten negativament l'autoestima. I és clar, la imatge assaltada i colpejada no és la personal, sinó l'estratègica o social, de representant d'un grup polític. Tot això fa habitual o “norma” unes formes interactives de confrontació que en altres situacions serien una descortesia punible.

LES MIMETITZEN, EN LES PERSONES del carrer, aquestes formes de comunicació entre polítics adversaris? ¿Potser s'allotgen en el pensament com quelcom normal i habitual? No són preguntes banals perquè les allocucions ofensives, les interrupcions abusives i desconsiderades, i moltes altres conductes provocadores, s'han convertit en pràctica comuna en nombrosos escenaris socials, en les tertúlies i debats entre pretesos “experts”, i en les interaccions interpersonals.

NO VULL SIGNIFICAR QUE TEMPS passats han estat millors. La humanitat ha estat sempre així i, de fet, avancem cap a estadis més raonables. Tampoc no pretenc al·lisonar ningú. Tan sols vull suggerir que tal vegada ens caldria un renovat interès per l'extrem oposat de la descortesia. Em refe-

reixo a la cortesia. Però no a la menyspreada i ridiculitzada pels qui la consideren un instrument mantenidor de l'*statu quo*; un concepte reaccionari i més propi d'una època històrica molt anterior a l'actual. Certament, una paraula, cortesia, que s'escolta amb suspicàcia i es mira de reüll perquè n'emanen, diuen, flaires de maneres burgeses. No estic parlant pas de conductes diguem-ne políticament correctes. No em refereixo pas a la “*courtoisie*” utilitzada per marcar distàncies. La cortesia que defenso ens convida a una forma de viure amb sentit de respecte i tacte cap als altres; a una manera d'actuar, de veure les coses i entendre la vida: la cortesia discursiva no amenaça la imatge de ningú, ni la pròpia ni la de l'interlocutor; evita que les persones se sentin ferides, torbades, amenaçades, impedeix que el debat de debò quedi confós i en segon terme i que es buidi de contingut.

EN CANVI, ELS DEPRADORS, els descortesos, no tenen barreres psicològiques que els frenin; són astuts i maquinen tot el dia com portar l'aigua al seu molí. No perden el temps, no escatimen esforços, no s'aturen en consideracions ni miraments de caire moral. Cerquen el reconeixement –sens

“La cortesia que defenso ens convida a una forma de viure amb sentit de respecte i tacte cap als altres”

dubte, un noble desig – però els mobilitzen tensions malsanes; és rar que aixequin un dit en benefici d'algué que no siguin ells mateixos o elles mateixes i si ajuden és per ajudar-se, per transmetre una impressió que els afavoreixi. Gent superficial en els raonaments i accions; gent poc encomiable. Escriuen i debaten sobre la igualtat i la discriminació mentre al mateix temps esclafen els que sospiten que poden fer-los l'ombra més nímia. I ho fan a consciència, no perquè tot d'una els bulli la sang de manera incontrolable, sinó perquè estan posant en pràctica una estratègia específicament destinada a aconseguir un benefici polític o personal. I és que en la descortesia la hipocresia i les emocions bel·licoses i defensives estan a flor de pell.

ESTEM SUBMERGITS EN LA CULTURA de l'eficàcia i la competència a ultrança, instigadora de conductes on el fi justifica els mitjans. I com que els agressius i agressives són els que saben donar coces, les donen a tort i a dret per obrir-se pas entre els esculls del miratge de la meritocràcia. Tot un quadre ben real: menysprear, esclafar com sigui el contrincant, interrompre, ignorar, trepitjar la veu, no tenir en compte opinions alienes... tot són comunicacions verbals i no verbals pròpies dels mediocres per infravalorar l'hipotètic rival; per destruir-ne la imatge i enaltir la pròpia, probablement insegura i vulnerable en escriure. Tot li val per fer créixer el seu poder.

ACONSEGUIR OBJECTIUS ÉS FANTÀSTIC, però els que els depredadors es tracen són, com els ases donant voltes a l'era, unidimensionals: cobdícia de diners, honors i poder on tot s'hi val. On són els cortesos? No els hauríem de donar d'entrada un plus de confiança als pocs que són capaços de jugar net? Busquem-los i no escatimem esforços per rodejar-nos-en, en el treball, les amistats i la família, en les institucions i la política. Saber què i a qui votem és doncs d'allò més important per al benestar col·lectiu, material i psicològic de les persones.

De set en set

Joaquim Nadal i Farreras

El tedi

Cada any, en algun moment de finals d'agost, quan l'estiu declina, estiro mandrosament la mà cap a la prestatgeria dels llibres

i dedico una estona a *La lliçó de tedi en el parc altrament dit oceanografia del tedi*. Aquesta obra d'Eugeni d'Ors, que Jaume Vallcorba va editar, l'any 1994, als Quaderns Crema, va ser primer publicada a *La Veu de Catalunya*, entre el 10 d'agost i el 17 d'octubre de 1916, i formava part del Glossari. Ens trobem, doncs, al bell mig dels dies del centenari d'aquestes reflexions desgranades des del balneari Blanafort de la Garriga. És un exercici literari displicent, amb “una lleu patina de *boutade*, de divertiment vacacional, que n'alleugereix la perquisició filosòfica...”, ens diu el malaguanyat i enyorat Vallcorba en la introducció.

En aquestes dates em sento còmode amb aquestes divagacions, aquestes evocacions simples, aquesta lleugeresa mandrosa, aquest deixar-se anar cap a la indolència contemplativa, sòlidament fonamentada en un no fer res que no impedeix que, d'una manera o altra, el cervell no descansi.

Aquesta meva evocació del llibre d'Ors ha coincidit amb el debat d'investidura de les segones eleccions legislatives en un any. I escoltant d'esquitllentes alguns passatges d'aquest debat, la primera paraula que m'ha vingut al cap és tedi; vet aquí la connexió. Resulta, però, que el tedi d'orsí neix d'un estat benèfic i plaent d'inactivitat, mentre que el tedi davant d'un debat polític anodí porta incorporada una càrrega d'avorriments i indignació que no és possible contemplar el món des d'una *chaise longue*.

Si no fos l'èxtasi passiu abans de la represa de l'activitat, tedi esdevindria una paraula inadequada per qualificar un debat buit, sense arguments, mancat de qualitats humanes i polítiques, i desvirtuat per un reduccionisme que acaba transformant tota disquisició política en un compendi de vaguetats irrisòries, que els ciutadans no es mereixen.

Sísif

Jordi Soler

